

Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten
eerste kamer

Openbare zitting van 15 februari 2024

Dossiernummer TB-0304-2023 (GEN/21 -22/0175/TU/LK) - In de zaak van:

Mr. X,
in persoon verschijnend,
bijgestaan door zijn raadsman mr. Y

wijst de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten de volgende beslissing:

Tenlasteleggingen:

1.

Mr. X is conform artikel 459 § 1, 2^e lid Gerechtelijk Wetboek door de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent uitgenodigd geworden bij aangetekende brief van 13 februari 2023 om te verschijnen op de zitting van de 1^e kamer van de tuchtraad voor advocaten van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent van 15 maart 2023, teneinde zich te verantwoorden voor het volgende:

"U bent tekortgeschoten in de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en die een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, door:

- ***Structureel en georganiseerd medewerking te hebben verleend aan een voortdurende schending van het beroepsgeheim*** en dit door, nadat gewezen advocaat A de balie heeft verlaten per (datum), intensief en nauw verder met betrokkene samen te werken waarbij deze rechtstreeks toegang behield tot alle data, de financiële verantwoordelijkheid van de advocatenonderneming behield, dossiers beheerde, consultaties hield en stagiairs instructies gaf
 - o zie stuk 1, subnummers 8, 10, 12, 15, 17, 18, 19
 - o zie stuk 5, inzonderheid de eigen toegevoegde schriftelijke verklaring
 - o zie stuk 7, p. 10-23 en de bijlagen

- ***Schending van artikel 178 Codex deontologie voor advocaten houdende verbod op multidisciplinaire associaties*** door na (datum) winsten te blijven delen met gewezen advocaat A vermits laatstgenoemde de facto de leiding over het kantoor en de financiële supervisie bleef behouden
 - o zie stuk 6 (pv verhoor), p. 2-4
 - o zie stuk 7, p. 10-23 en de bijlagen

- **Zich te hebben georganiseerd op een wijze die een structureel gebrek aan onafhankelijkheid met zich brengt (artikel 2 Codex deontologie voor advocaten)** door na (datum) aan gewezen advocaat A de facto de leiding toe te vertrouwen over het advocatenkantoor
 - o zie stuk 7, p. 10-23 en de bijlagen

- **Systematisch onconfraterneel en onwaardig gedrag ten overstaan van stagiairs (artikel 97 Codex deontologie voor advocaten), minstens vanaf oktober 2022**
 - o door zich laatdunkend, beledigend en denigrerend uit te laten ten overstaan van stagiairs die in een zwakkere positie staan
 - zie stuk 1, subnummer 14 (verklaring mr x) 'Mr. B was heel formeel naar mij toe: als C niet zou vertrekken, dan zou zij vertrekken en anderen met haar. Mr. B haar eis was gesteund op een vaak grensoverschrijdend gedrag van de zijde van mr. C, ook ten overstaan van vrouwelijke collega's en waarover ik hem trouwens herhaalde malen heb aangesproken'
 - zie stuk 1, subnummer 15 (verklaring mr C): 'Dat is volledig uit de lucht gegrepen en u mag dit gerust aan alle vrouwelijke collega's vragen. De aantijging is choquerend en lasterlijk. Tezelfdertijd verbaast het mij niet gezien de projectie die mr. X hanteert'
 - zie stuk 1, subnummer 16 (verklaring mr. B) . 'Ik heb van mr. C nooit grensoverschrijdend gedrag ervaren.' 'Ik heb echter nooit het ontslag van mr. C geëist'
 - zie stuk 1, subnummer 19: 'vrouwen met boulimie heb ik graag', 'na uren gebrul te hebben moeten aanhoren, hebben meester D en ikzelf toegegeven en hebben wij verlofdagen afgestaan', 'dom', 'het gesprek wat hierna volgde, geeft me nog steeds kippenrilling. Er werd tegen ons geroepen ... wij waren egoïstische kleine kinderen ...'
 - zie stuk 1, subnummer 20: 'onruststoker', 'manipulator', 'mooi gezichtje maar toxisch karakter', 'incompetent', 'ook werd er vaak geroepen, met deuren geslaan en op de man gespeeld'
 - zie stuk 7, p. 23-28 en de bijhorende bijlagen
 - o door te trachten een voltijdse lesopdracht te cumuleren met een advocatenpraktijk waarvoor de dagdagelijkse zorg en verantwoordelijkheid de facto en op bovenmatige wijze in handen van een maximum aantal stagiairs werden gelegd:
 - zie stuk 1, subnummer 17: 'ik had zeer vaak het gevoel dat mijn medestagiairs en ik er helemaal alleen voor stonden en alleen de verantwoordelijkheid over de dossiers dienden te dragen';
 - zie stuk 1, subnummer 18: 'vaak moest ik de strategie in mijn dossiers zelf maar uitzoeken, 'wij waren echter steeds zelf verantwoordelijk voor het agendabeheer en de planning en opvolging van dossiers ...'
 - zie stuk 1, subnummer 19: 'Het is met andere woorden onmogelijk als je een normaal leven wilt behouden. 150 uur volgens E voorwaarden is enkel mogelijk als je minstens 13-14 uur per dag aanwezig bent. (...) Achter onze rug werden ook steeds uren uit het systeem gehaald.'
 - Zie stuk 7, vanaf p. 28 en de bijhorende bijlagen

- o *Door het miskennen van de door OVB vastgestelde minimumvergoedingen voor een voltijdse beschikbaarheid van stagiairs*
 - *zie stuk 1, subnummer 7*
 - *zie stuk 1, subnummer 19: 'er werd van ons verwacht dat wij van 08u30 tot minstens 20u aanwezig waren; 'na 4 maanden heeft de dokter mij thuis gezet met een beginnende burn out', 'op feestdagen werd ook steeds verwacht dat wij aanwezig waren ...'; 'ook was er een enorme schrik voor een nieuw contract zoals mr C als wij met onze uren haalden'*
 - *zie stuk 1, subnummer 17: 'er werd ons opgelegd om 150 uur billables per maand te presteren. Dit is echter zo goed als onhaalbaar aangezien je om 7 uur billables te halen, ongeveer 11 uur per dag op kantoor aanwezig dient te zijn.'*
 - *zie stuk 1, subnummer 18: 'ik diende minimum 150 billables te presteren'*
 - *zie stuk 1, subnummer 19: 'Ook het behandelen van onze pro deo-dossiers mocht in het begin niet meetellen in de uren. We hebben verschillende gesprekken moeten voeren alvorens dit werd goedgekeurd.'*
 - *zie stuk 7, p. 7-10 en de bijhorende bijlagen''.*

Bestreden beslissing van de 1^e kamer van de tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent van 18 oktober 2023 (TAG-740 GEN/21-22/0175/TU/LK):

2.

De tuchtraad voor advocaten van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent, heeft op 18 oktober 2023 beslist dat de tuchtvervolgning lastens mr. X ontvankelijk is, dat het verweer van mr. X gesteund op het gezag van gewijsde van de beslissing van de tuchtraad voor advocaten van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent van 21 december 2022 inzake TAG-707 wordt afgewezen als ongegrond en dat de debatten worden heropend op de zitting van 15 november 2023 om 15u30 teneinde mr. X de kans te geven zijn verweer ten gronde voor te dragen, met aanhouden van de beslissing over de kosten.

Van deze bestreden beslissing werd met aangetekende brieven van 19 oktober 2023 (poststempel) kennisgeving gedaan aan mr. X, aan de stafhouder van de Orde van advocaten van de balie te ... en aan de procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent.

Rechtsmiddelen:

3.

Bij brief van 27 oktober 2023 heeft eerste advocaat-generaal voor de procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent medegedeeld dat zijn ambt geen hoger beroep zal instellen tegen deze beslissing.

Met aangetekende brief van 3 november 2023 (postdatum) werd door mr. X hoger beroep ingesteld tegen deze beslissing.

Op de tuchtzitting van beroep van 9 januari 2024 is mr. X in persoon verschenen, bijgestaan door mr. Y en werd, na het voor de stafhouder balie ... door diens daartoe aangewezen verslaggever vice-stafhouder mr. Z uitgebracht verslag, gehoord in zijn grieven en middelen van verdediging.

Advocaat-generaal Pim Vanwalleghem heeft mondeling advies gegeven op de tuchtzitting van beroep van 9 januari 2024, waarna mr. X het laatste woord heeft gekregen.

De tuchtraad van beroep heeft kennis genomen van de processtukken en dossierstukken, alsmede van de door mr. X aangebrachte conclusie en stukken, door zijn raadsman neergelegd op de tuchtzitting van beroep van 9 januari 2024.

Beoordeling:

4.

Wat de ontvankelijkheid betreft:

Het hoger beroep door mr. X met aangetekende brief van 3 november 2023 tegen de op 18 oktober 2023 gewezen beslissing van de 1^e kamer van de tuchtraad voor advocaten van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent werd, gelet op de kennisgeving bij aangetekende brief van 19 oktober 2023 (poststempel) tijdig en geldig ingesteld.

5.

Wat betreft de door mr. X opgeworpen exceptie van gewijsde:

5.1.

Mr. X beoogt met het hoger beroep dat de bestreden beslissing van 18 oktober 2023 wordt te niet gedaan en opnieuw wijzende, dat de exceptie van gewijsde gegrond wordt verklaard en hij bijgevolg wordt ontslagen van de tegen hem gevoerde tuchtvervolging, minstens en uiterst ondergeschikt, voor het geval de exceptie niet zou worden aanvaard, dat de debatten worden heropend en dat hij wordt toegelaten om zijn middelen ten gronde voor te dragen.

5.2.

Mr. X kan zich niet verzoenen met de redenering van de bestreden beslissing, waar deze er van uitgaat dat de beslissing van 21 december 2022 geen gezag van gewijsde zou hebben omwille van het feit dat dit gezag van het rechterlijk gewijsde zich niet verder uitstrekt dan tot hetgeen het voorwerp van de beslissing heeft uitgemaakt, nu dat het voorwerp van deze beslissing niet identiek zou zijn aan het voorwerp van de oproeping in tucht van 13 februari 2023.

Volgens mr. X wordt door de tuchtraad daarbij een fout uitgangspunt gebruikt, met name dat het ontslag van rechtsvervolging van 21 december 2022 voortvloeit uit het gegeven dat de tuchtraad deze toenmalige beslissing heeft genomen vanuit de vaststelling dat er eigenlijk geen inhoudelijke beoordeling mogelijk was "*omdat de grenzen van het tuchtrechtelijk geschil niet waren aangegeven*", wat volgens hem absoluut onjuist zou zijn waar de grenzen wel degelijk waren aangegeven, te weten de tenlasteleggingen van de oproeping in tucht enerzijds en de inhoud van het tuchtdossier anderzijds.

Mr. X meent dat het daarbij niets zou uitmaken dat de tuchtraad onvoldoende werd geïnformeerd over wat de vervolgende instantie in tucht uit deze beide ongewijzigd gebleven elementen van de oproeping heeft afgeleid, nu volgens hem de beide hierboven geciteerde elementen daardoor niet gewijzigd zouden zijn doch integendeel identiek dezelfde zouden zijn gebleven.

Mr. X houdt voor dat de tekst van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek, die de grondslag uitmaakt van de thans bestreden beslissing, in die beslissing slechts partieel zou worden geciteerd en bijgevolg ook fout zou worden toegepast.

Mr. X zet uiteen dat het genoemd artikel de invulling bevat van wat moet worden verstaan onder *"hetgeen het voorwerp van de beslissing heeft uitgemaakt"*, met name: *"Vereist wordt dat de gevorderde zaak dezelfde is; dat de vordering op dezelfde oorzaak berust, ongeacht de ingeroepen rechtsgrond; dat de vordering tussen dezelfde partijen bestaat, en door hen en tegen hen in dezelfde hoedanigheid gedaan is"*.

Gevestigde cassatierechtspraak citerend: *"Teneinde te oordelen of de exceptie van gewijsde aanneembaar is, moeten de grondbestanddelen van de twee rechtsvorderingen worden onderzocht en moet nagegaan worden of de nieuwe aanspraak kan worden ingewilligd zonder het voordeel van de vorige beslissing ongedaan te maken."* meent mr. X dat de tuchtraad in de bestreden beslissing deze oefening niet zou hebben gemaakt.

Ten overvloede haalt mr. X de volgende cassatierechtspraak van 6 maart 2023 (*RW 2022-23, 1472*) en 10 maart 2022 (*AR C.21.0286.N*) aan: *"Om uit te maken of het gezag van het rechterlijk gewijsde zich verzet tegen de beoordeling ten gronde van de nieuwe vordering of een onderdeel ervan, moet de rechter onderzoeken welke feiten in de voorgaande procedure werden voorgelegd. Indien de feiten die hebben geleid tot een beslissing in de eerste procedure, onderscheiden zijn van de feiten die aangevoerd werden tijdens de tweede procedure, is er geen gezag van gewijsde."* en meent hieruit dat de tuchtraad, niettegenstaande werd overwogen dat er geen inhoudelijke beoordeling kon worden gemaakt, niet voorbij had kunnen gaan aan het gegeven dat het niet anders kon dan dat de feiten in de eerste procedure identiek dezelfde zijn als die van de tweede procedure: de tenlasteleggingen zouden volgens hem immers letterlijk identiek zijn en het tuchtdossier dat de feiten van deze tenlasteleggingen bevat zou volgens hem eveneens ongewijzigd identiek gebleven zijn.

Volgens mr. X wordt in rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (*verwijzing naar de arresten Zoluthukin van 10 februari 2009 nr. 1439/03 en Nokotin van 20 juli 2004 nr. 50178/99*) uitdrukkelijk bepaald dat het *non bis in idem*-beginsel verhindert dat dezelfde persoon wegens dezelfde feiten voor een tweede maal vervolgd dan wel bestraft wordt. Waar volgens hem het recht om niet tweemaal voor dezelfde feiten beslecht of bestraft te worden niet letterlijk in de bewoordingen van artikel 6 Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, Rome, 4 november 1950 is opgenomen, verdedigen de meest gezaghebbende auteurs de mening dat het *non bis in idem*-beginsel onuitgesproken wordt gewaarborgd onder de noemer van een eerlijk proces en dat een tweede maal voor dezelfde feiten berecht worden geen gevolg zou geven aan een *fair trial* en wat volgens hem evenzeer zou gelden in tuchtzaken.

Mr. X meent dat gelet op deze exceptie hem ontslag van tuchtvervolging had moeten worden verleend.

5.3.

Mr. X kan in een en ander niet worden gevolgd.

Om uit te maken of het gezag van het rechterlijk gewijsde zich verzet tegen de beoordeling ten gronde van de nieuwe vordering of een onderdeel ervan, moet de rechter vergelijkend onderzoeken welke feiten in de voorgaande procedure werden voorgelegd.

Indien de feiten die hebben geleid tot een beslissing in de eerste procedure, onderscheiden zijn van de feiten die worden aangevoerd in de tweede procedure, is er geen gezag van gewijsde (*zie Cass. 10 maart 2022, C.21.0286.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220310.1N.9*).

Dit laatste is onmiskenbaar het geval waar in de hier gevoegde voorgaande procedure *inzake TAG-707-S.Gent (GEN/21-22/0175/TU/LK)* van mr. X door de tuchtraad voor advocaten van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent bij beslissing van 21 december 2022 gewezen wordt *dat de er weergegeven oproeping bij aangetekende brief van 13 juli 2022 eigenlijk niets meer is dan een opsomming van een aantal tuchtrechtelijke voorschriften en bepalingen (beroepsgeheim, bepalingen van de Codex deontologie voor advocaten) die zouden zijn geschonden door mr. X, zonder dat deze opsomming geconcretiseerd wordt door feiten die naar plaats en tijd zijn omschreven*.

De tuchtraad voor advocaten van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent was aldus in de eerste procedure zelfs in de onmogelijkheid over enig feit te oordelen, nu er moest worden vastgesteld dat er *geen naar plaats en tijd omschreven feiten* werden aangevoerd.

De *oorzaak* in de zin van artikel 23 Gerechtelijk Wetboek omvat *het feit én het recht dat wordt toegepast op dat feit*, zodat in de voormelde omstandigheden bij de vergelijking tussen de beide procedures geenszins wordt voldaan aan de vereiste voor het gezag van het rechterlijk gewijsde van dezelfde oorzaak.

Dat het in de beide procedures om één en hetzelfde tuchtdossier gaat maakt aldus niet uit.

Immers, het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich niet verder uit dan tot hetgeen het voorwerp van de beslissing heeft uitgemaakt, waarbij onder meer wordt vereist dat de vordering op dezelfde oorzaak berust doch wat hier, zoals uiteengezet, door het niet naar plaats en tijd omschrijven van feiten in de eerste procedure geenszins het geval is.

Het aangehaalde algemeen rechtsbeginsel uit het strafrecht "*non bis in idem*" heeft dezelfde voormelde draagwijdte en leidt in deze aangelegenheid tot geen ander oordeel, nu bij ontstentenis van naar plaats en tijd omschreven feiten in de eerste procedure er hier zelfs geen sprake kan zijn van 2 vervolgingen wegens "*identieke feiten of substantieel dezelfde feiten*".

Deze exceptie faalt aldus.

6.

Wat betreft de bewering door mr. X dat de tenlasteleggingen in de nieuwe oproeping van 13 februari 2023 geen precieze opgave zouden doen van wat hem wordt verweten alsook fundamentele onjuistheden zouden bevatten:

De tuchtraad van beroep stelt vast dat de oproeping van 13 februari 2023 zoals voormeld wel degelijk de feiten omstandig omschrijft en preciseert in tijd en ruimte, zodat mr. X ten volle en met kennis van zaken in de mogelijkheid is zich hierop concreet te verdedigen en daarbij gebeurlijke onjuistheden kan aangeven en laten rechtzetten.

Ook dit onderdeel faalt aldus.

7.

Zoals voorgestaan door mr. X, dienen de debatten te worden heropend om hem toe te laten zijn middelen ten gronde voor te dragen.

De beroepen beslissing is aldus te bevestigen, met dien verstande dat gelet op de devolutive werking van het hoger beroep het geschil zelf aanhangig is bij de tuchtraad van beroep (artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek).

BESLISSING VAN DE NEDERLANDSTALIGE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN

De rechtspleging is verlopen in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

De tuchtraad van beroep verklaart het hoger beroep van mr. X ontvankelijk.

Het hoger beroep wordt afgewezen als ongegrond als volgt.

De beroepen beslissing van de 1^e kamer van de tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent van 18 oktober 2023 wordt bevestigd, met dien verstande dat gelet op de devolutive werking van het hoger beroep (artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek) het geschil zelf aanhangig is bij de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten.

De debatten worden heropend en de zaak wordt voor behandeling gesteld op de tuchtzitting van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten van dinsdag 14 mei 2024 om 16.00 uur te Brussel, Staatsbladsstraat nr. 8, gelijkvloers, zittingzaal Gamma.

Houdt de beslissing over de kosten aan.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

Luc Thabert, voorzitter, en de assessoren mr. Philippe De Jaegere, mr. Luc Savelkoul, mr. Dirk Peeters en mr. Inge Derde

De assessoren mr. Philippe De Jaegere, mr. Luc Savelkoul, mr. Dirk Peeters en mr. Inge Derde bevinden zich in de onmogelijkheid om deze beslissing te ondertekenen zodat de uitspraak met toepassing van artikel 785, 1^e lid van het Gerechtelijk Wetboek, ondertekend wordt door de secretaris en de voorzitter.

Waren aanwezig bij de uitspraak: Luc Thabert, voorzitter en Ludwig Evens, secretaris

Ludwig Evens

Luc Thabert